BO‘LAJAK INGLIZ TILI O‘QITUVCHILARINI SHAXSGA YO‘NALTIRILGAN O‘QUV JARAYONINI LOYIHALASHGA O‘RGATISH METODIKASINI TAKOMILLASHTIRISH

Ikramova Billura Muxamadovna,
Buxoro davlat pedagogika instituti tadqiqotchisi

Annotatsiya. Mazkur maqolada bo‘lajak ingliz tili o‘qituvchilarini shaxsga yo‘naltirilgan o‘quv jarayonini loyihalashga o‘rgatishning pedagogik-metodik asoslari yoritilgan. Shaxsga yo‘naltirilgan ta’limning mazmuni o‘quvchilarning individual ehtiyojlari, qiziqishlari, til tayyorgarligi va o‘rganish sur’atini hisobga olish bilan bog‘liq holda tahlil qilingan. Bo‘lajak o‘qituvchilarda loyihalashga oid bilim va ko‘nikmalarni rivojlantirishning maqsadli-metodologik, mazmuniy, jarayonli-texnologik hamda diagnostik-natijaviy komponentlardan iborat metodik modeli taklif etilgan. Ingliz tili mashg‘ulotlarini loyihalashda diagnostika, maqsadni belgilash, differensial topshiriqlarni ishlab chiqish, baholash mezonlarini aniqlash va refleksiv tuzatish bosqichlarining o‘zaro bog‘liqligi asoslangan. Shuningdek, metodikani amaliyotga tatbiq etishga doir dars loyihasi namunasi va baholash mezonlari tavsiya etilgan.

Kalit so‘zlar: shaxsga yo‘naltirilgan ta’lim, bo‘lajak ingliz tili o‘qituvchisi, o‘quv jarayonini loyihalash, individual ehtiyoj, differensial yondashuv, kommunikativ kompetensiya, dars loyihasi, formativ baholash, refleksiya.

Kirish. Zamonaviy ta’limda o‘quvchining bilimni tayyor holda qabul qilishi bilan birga, uni mustaqil izlanish, muloqot, hamkorlik va amaliy faoliyat orqali o‘zlashtirishiga alohida e’tibor qaratilmoqda. Ingliz tilini o‘qitishda bu talab o‘quvchilarning o‘z fikrini ifodalashi, axborotni tushunishi va turli kommunikativ vaziyatlarda tildan foydalanishi uchun sharoit yaratishni taqozo etadi.

O‘quvchilar til tayyorgarligi, qiziqishlari, o‘rganish sur’ati, muloqotga kirishish faolligi va mustaqil ishlash tajribasi jihatidan bir-biridan farqlanadi. Shu sababli barcha o‘quvchilarga bir xil topshiriqni bir xil yordam va bir xil sur’atda taqdim etish ayrim hollarda kutilgan natijani bermasligi mumkin. Shaxsga yo‘naltirilgan ta’lim o‘quv jarayonini mazkur farqlarni inobatga olgan holda tashkil etish, o‘quvchining faol ishtirokini ta’minlash va uning individual rivojlanishini qo‘llab-quvvatlashga xizmat qiladi.

Bo‘lajak ingliz tili o‘qituvchisi uchun bunday jarayonni loyihalash dars mavzusini tanlash yoki mashqlar ketma-ketligini tuzish bilangina cheklanmaydi. U o‘quvchilarning dastlabki tayyorgarligini aniqlash, o‘quv maqsadlarini belgilash, mazmun va topshiriqlarni moslashtirish, o‘quvchilar faoliyatini tashkil etish hamda erishilgan natijalarni baholashni ham o‘z ichiga oladi. Bunda o‘qituvchi darsning barcha tarkibiy qismlarini o‘zaro bog‘liq tizim sifatida ko‘ra olishi zarur.

Shu jihatdan, pedagogika oliy ta’lim muassasalarida bo‘lajak ingliz tili o‘qituvchilarini shaxsga yo‘naltirilgan o‘quv jarayonini loyihalashga o‘rgatish metodikasini takomillashtirish dolzarb masala hisoblanadi.

Tadqiqotning maqsadi bo‘lajak ingliz tili o‘qituvchilarini shaxsga yo‘naltirilgan o‘quv jarayonini loyihalashga o‘rgatishning tarkibiy qismlari, bosqichlari va amaliy vositalarini asoslashdan iborat.

Maqsadga erishish uchun quyidagi vazifalar belgilandi:

1. Shaxsga yo‘naltirilgan ta’limning ingliz tilini o‘qitishdagi xususiyatlarini tahlil qilish.
2. Bo‘lajak o‘qituvchining o‘quv jarayonini loyihalashga oid ko‘nikmalarini aniqlashtirish.
3. Loyihalashga o‘rgatish metodikasining tarkibiy komponentlari va bosqichlarini ishlab chiqish.
4. Metodikani amalga oshirishga doir amaliy dars loyihasi hamda baholash mezonlarini tavsiya etish.

Tadqiqot materiallari va metodlari

Maqola nazariy-metodik tadqiqot sifatida tayyorlandi. Unda shaxsga yo‘naltirilgan ta’lim, differensial o‘qitish, formativ baholash va til ta’limiga oid ilmiy-metodik yondashuvlar tahlil qilindi. Tadqiqot jarayonida ilmiy adabiyotlarni nazariy tahlil qilish, qiyoslash, umumlashtirish, pedagogik modellashtirish va metodik loyihalash usullaridan foydalanildi.

Tahlil jarayonida bo‘lajak ingliz tili o‘qituvchisining faoliyati quyidagi savollar asosida ko‘rib chiqildi:

- o‘quvchilar haqidagi dastlabki ma’lumotlar qanday aniqlanadi?
- o‘quv maqsadlari o‘quvchilarning ehtiyojlari va imkoniyatlariga qanday moslashtiriladi?
- bir mavzu doirasida turli tayyorgarlik darajasiga ega o‘quvchilar uchun qanday topshiriqlar ishlab chiqiladi?
- o‘quvchi faoliyati va yutuqlarini baholash mezonlari qanday belgilanadi?
- baholash natijalari keyingi dars loyihasini takomillashtirishda qanday qo‘llanadi?

Maqolada taklif etilgan model va dars loyihasi nazariy tahlil asosida ishlab chiqilgan. Ularning samaradorligi to‘g‘risida xulosa chiqarish uchun alohida pedagogik tajriba-sinov o‘tkazish talab etiladi.

Tadqiqot natijalari. Shaxsga yo‘naltirilgan o‘quv jarayonini loyihalashning mazmuni

Shaxsga yo‘naltirilgan ta’lim o‘quvchini ta’lim jarayonining faol ishtirokchisi sifatida e’tirof etadi. Bu yondashuvda o‘qituvchi o‘quvchilarning ehtiyojlari va imkoniyatlarini o‘rganadi, ularga o‘z fikrini bildirish, tanlov qilish, hamkorlikda ishlash va o‘z natijasini baholash imkonini beradi.

Ingliz tilini o‘qitishda shaxsga yo‘naltirilganlik quyidagi faoliyatlarda namoyon bo‘ladi:

- o‘quvchilarning til bilish darajasini aniqlash va unga mos yordam ko‘rsatish;
- o‘quv materialini o‘quvchilarning qiziqishi va hayotiy tajribasi bilan bog‘lash;
- bir mavzu doirasida turli murakkablikdagi topshiriqlarni taklif qilish;
- juftlik va kichik guruhlarda muloqotni tashkil etish;
- o‘quvchiga mavzu, rol yoki yakuniy mahsulot shakli bo‘yicha tanlov imkoniyatini berish;
- xatolarni o‘rganish jarayonining tabiiy qismi sifatida ko‘rib, rivojlantiruvchi fikr bildirish;
- o‘quvchining o‘z faoliyatini tahlil qilishi uchun sharoit yaratish.

Shaxsga yo‘naltirilgan darsni loyihalashda o‘qituvchi umumiy o‘quv maqsadini saqlagan holda unga erishish yo‘llari, topshiriq murakkabligi va ko‘rsatiladigan yordamni moslashtiradi. Masalan, barcha o‘quvchilar ma’lum mavzuda fikr bildirishni o‘rganadi, biroq ayrimlari tayanch so‘zlardan, boshqalari esa kengroq dalillashni talab qiladigan savollardan foydalanishi mumkin.

Bo‘lajak ingliz tili o‘qituvchisining loyihalashga oid ko‘nikmalari

Nazariy tahlil asosida bo‘lajak o‘qituvchining shaxsga yo‘naltirilgan o‘quv jarayonini loyihalashga tayyorgarligini quyidagi ko‘nikmalar birligida ko‘rib chiqish taklif etiladi.

Ko‘nikmalar guruhi Asosiy mazmuni Amaliy ifodasi

Diagnostik O‘quvchilarning dastlabki bilimlari, ehtiyojlari va qiyinchiliklarini aniqlash Qisqa so‘rov, kuzatuv, kirish topshirig‘i yoki suhbatdan foydalanish

Maqsadni belgilash O‘quv natijalarini aniq va kuzatiladigan shaklda ifodalash D a r s yakunida o‘quvchi nimalarni bajara olishini belgilash

Mazmunni tanlash Til materialini o‘quv maqsadi va o‘quvchilar tajribasiga moslashtirish Matn, lug‘at, grammatik birlik va kommunikativ vaziyatlarni tanlash

Metodik loyihalash Topshiriq, faoliyat shakli va pedagogik yordamni rejalashtirish Differensial mashqlar, juftlikdagi muloqot va guruhli ishlarni ishlab chiqish

Baholash O‘quv maqsadiga mos mezon va dalillarni belgilash Kuzatuv varaqasi, baholash mezoni, o‘zaro va o‘zini baholashni qo‘llash

Refleksiv-tuzatuvchi Dars natijalarini tahlil qilish va keyingi faoliyatga o‘zgartirish kiritish O‘quvchilarning qiyinchiliklariga ko‘ra topshiriq yoki yordamni qayta ko‘rib chiqish

Mazkur ko‘nikmalar o‘zaro aloqador bo‘lib, ularning har biri dars loyihasining yaxlitligiga ta’sir ko‘rsatadi. Jumladan, diagnostika ma’lumotlarisiz differensial topshiriqni asosli tanlash

qiyin; aniq maqsadsiz esa baholash mezonlarini belgilash murakkablashadi.

Loyihalashga o‘rgatishning metodik modeli

Bo‘lajak ingliz tili o‘qituvchilarini shaxsga yo‘naltirilgan o‘quv jarayonini loyihalashga o‘rgatish uchun to‘rt komponentli metodik model taklif etiladi.

1. Maqsadli-metodologik komponent. Ushbu komponent bo‘lajak o‘qituvchida o‘quvchilar individual xususiyatlarini hisobga olgan holda ingliz tili mashg‘ulotlarini loyihalashga tayyorgarlikni rivojlantirishga yo‘naltiriladi. Uning metodologik asosini shaxsga yo‘naltirilgan, kompetensiyaviy, kommunikativ va faoliyatga asoslangan yondashuvlar tashkil etadi.

2. Mazmuniy komponent. Bu komponent talabalarning shaxsga yo‘naltirilgan ta’lim, o‘quvchi ehtiyojlarini aniqlash, dars maqsadlarini belgilash, differensial topshiriqlar tuzish va baholashga oid bilimlarini qamrab oladi. Mazmunga ingliz tilini o‘qitishda tinglab tushunish, o‘qish, gapirish va yozish faoliyatlarini o‘zaro bog‘liq holda loyihalash masalalari ham kiritiladi.

3. Jarayonli-texnologik komponent. Ushbu komponent metodikaning amalga oshirilish tartibini belgilaydi. Unda pedagogik vaziyatlarni tahlil qilish, dars loyihasini ishlab chiqish, mikrodars o‘tkazish, guruhli muhokama va loyihani qayta ishlash kabi faoliyatlar qo‘llanadi.

4. Diagnostik-natijaviy komponent. Komponent bo‘lajak o‘qituvchining loyihalashga oid bilim va ko‘nikmalarini mezonlar asosida baholashga xizmat qiladi. Baholashda dars loyihasi, mikrodars, kuzatuv va refleksiv tahlil natijalaridan foydalanish tavsiya etiladi.

Taklif etilayotgan modelning kutiladigan natijasi — bo‘lajak ingliz tili o‘qituvchisining o‘quvchilar ehtiyojlarini hisobga olgan, maqsad, faoliyat va baholash o‘zaro uyg‘unlashgan dars loyihasini mustaqil ishlab chiqishidir.

Metodikani amalga oshirish bosqichlari

Bo‘lajak o‘qituvchilarni loyihalashga o‘rgatish jarayonini uch bosqichda tashkil etish mumkin.

1. Tayyorlov-diagnostik bosqich

Mazkur bosqichda talabalar shaxsga yo‘naltirilgan ta’limning mazmuni, ingliz tili darsida individual farqlarni hisobga olish usullari va o‘quv maqsadlarini belgilash talablari bilan tanishadilar.

Talabalarga turli pedagogik vaziyatlar taqdim etiladi. Masalan, bir guruhda ingliz tilida erkin muloqot qiladigan, fikrini ifodalashda qiynaladigan va yangi so‘zlarni o‘zlashtirish uchun qo‘shimcha yordamga ehtiyoj sezadigan o‘quvchilar mavjudligi tasvirlanadi. Talabalar vaziyatni tahlil qilib, o‘quvchilarning ehtiyojlari haqida dastlabki xulosalar chiqaradilar.

Bosqich yakunida talaba:

- o‘quvchilarning mavjud tayyorgarligi haqida qanday ma’lumot zarurligini aniqlaydi;
- dars mavzusiga mos umumiy maqsadni belgilaydi;
- o‘quvchilar duch kelishi mumkin bo‘lgan qiyinchiliklarni taxmin qiladi.

2. Amaliy-loyihalash bosqichi

Ushbu bosqichda talabalar ingliz tili darsining loyihasini ishlab chiqadilar. Dastlab o‘qituvchi namunaviy loyiha asosida tushuntirish beradi, keyinchalik talabalar juftlikda yoki kichik guruhlarda ishlaydilar. So‘ng ular mustaqil dars loyihasini tuzadilar.

Loyihani ishlab chiqishda quyidagi ketma-ketlik tavsiya etiladi:

1. O‘quvchilar tarkibi va dastlabki tayyorgarligini tavsiflash.
2. Dars mavzusi hamda kutiladigan o‘quv natijalarini belgilash.
3. Mavzuga mos til materiali va kommunikativ vaziyatni tanlash.
4. Turli tayyorgarlik darajasiga mos topshiriqlar ishlab chiqish.
5. O‘quvchilarga beriladigan yordam turlarini belgilash.
6. Baholash mezonlari va natijani aniqlash vositalarini tanlash.
7. Dars yakunida refleksiya o‘tkazishni rejalashtirish.

Talabalar ishlab chiqqan loyiha asosida qisqa mikrodars o‘tkazadilar. Mikrodars davomida boshqa talabalar o‘quvchi yoki kuzatuvchi rolida qatnashishi mumkin. Kuzatuvchilar oldindan belgilangan mezonlar asosida topshiriqlarning tushunarliligi, muloqot uchun yaratilgan sharoit va

pedagogik yordamning mosligini qayd etadilar.

3. Refleksiv-takomillashtirish bosqichi

Bu bosqichda talaba o‘z dars loyihasi va mikrodars natijalarini tahlil qiladi. O‘qituvchi hamda guruhdoshlarining fikr-mulohazalariga tayanib, loyihadagi kuchli jihatlar va takomillashtirish zarur bo‘lgan tomonlarni aniqlaydi.

Refleksiya quyidagi savollar asosida tashkil etilishi mumkin:

- Dars maqsadi o‘quvchilar faoliyatida qanday namoyon bo‘ldi?
- Qaysi topshiriqlar o‘quvchilarni faol muloqotga jalb etdi?
- Qaysi o‘quvchilarga qo‘shimcha yordam zarur bo‘ldi?
- Baholash mezonlari dars maqsadiga mos keldimi?
- Keyingi mashg‘ulotda nimani o‘zgartirish maqsadga muvofiq?

Tahlil natijasida talaba dastlabki loyihasiga tuzatish kiritadi. Masalan, ko‘rsatmani soddalashtiradi, tayanch so‘zlarni qo‘shadi, juftliklarni qayta tashkil etadi yoki baholash mezonlarini aniqlashtiradi.

Shaxsga yo‘naltirilgan ingliz tili darsi loyihasi namunasi

Quyidagi namuna bo‘lajak o‘qituvchilarning loyihalash faoliyatini tashkil etishda foydalanish uchun tavsiya etiladi.

Ko‘nikmalar guruhi	**Asosiy mazmuni**	**Amaliy ifodasi**
Diagnostik	O‘quvchilarning dastlabki bilimlari, ehtiyojlari va qiyinchiliklarini aniqlash	Qisqa so‘rov, kuzatuv, kirish topshirig‘i yoki suhbatdan foydalanish
Maqsadni belgilash	O‘quv natijalarini aniq va kuzatiladigan shaklda ifodalash	Dars yakunida o‘quvchi nimalarni bajara olishini belgilash
Mazmunni tanlash	Til materialini o‘quv maqsadi va o‘quvchilar tajribasiga moslashtirish	Matn, lug‘at, grammatik birlik va kommunikativ vaziyatlarni tanlash
Metodik loyihalash	Topshiriq, faoliyat shakli va pedagogik yordamni rejalashtirish	Differensial mashqlar, juftlikdagi muloqot va guruhli ishlarni ishlab chiqish
Baholash	O‘quv maqsadiga mos mezon va dalillarni belgilash	Kuzatuv varaqasi, baholash mezoni, o‘zaro va o‘zini baholashni qo‘llash
Refleksiv-tuzatuvchi	Dars natijalarini tahlil qilish va keyingi faoliyatga o‘zgartirish kiritish	O‘quvchilarning qiyinchiliklariga ko‘ra topshiriq yoki yordamni qayta ko‘rib chiqish

Mazkur darsda topshiriqlarni o‘quvchilar tayyorgarligiga qarab quyidagicha moslashtirish mumkin:

- Ko‘proq yordamga ehtiyoj sezadigan o‘quvchilar rasm va tayanch iboralar yordamida o‘z odatlari haqida sodda gaplar tuzadilar: I drink water. I play sports.
- Mustaqil ishlay oladigan o‘quvchilar kun tartibi haqida bir necha gap aytadilar va sherigiga savollar beradilar.

• Murakkabroq vazifaga tayyor o‘quvchilar sog‘lom odatlarning ahamiyatini tushuntiradilar, tavsiyalar beradilar va o‘z fikrlarini misollar bilan asoslaydilar.

Bunda o‘quvchilarga beriladigan topshiriqlar bir umumiy kommunikativ maqsadga xizmat qiladi. Farq topshiriqning murakkabligi, kutiladigan javob hajmi va pedagogik yordam darajasida namoyon bo‘ladi.

Loyihalash ko‘nikmalarini baholash mezonlari

Bo‘lajak o‘qituvchilarning dars loyihasini baholashda quyidagi mezonlardan foydalanish tavsiya etiladi.

Loyiha tarkibi	**Mazmuni**
Mavzu	*Healthy lifestyle* — sog‘lom turmush tarzi
O‘quvchilar guruhi	Ingliz tilini boshlang‘ich yoki boshlang‘ichdan keyingi darajada o‘rganayotgan o‘quvchilar
Dars maqsadi	O‘quvchilarning sog‘lom turmush tarziga oid so‘z va iboralardan foydalanib, kundalik odatlari haqida fikr bildirishini rivojlantirish
Kutiladigan natija	O‘quvchi mavzuga oid so‘zlarni qo‘llaydi, kundalik odatlari haqida gapiradi va suhbatdoshiga kamida bitta savol beradi
Dastlabki diagnostika	Rasmlar va qisqa savollar orqali o‘quvchilarning mavzuga oid so‘z boyligi aniqlanadi
Faoliyat shakllari	Individual ishlash, juftlikdagi suhbat va kichik guruh muhokamasi
Yordam vositalari	Tayanch so‘zlar, rasmlar, namunaviy savollar va gap boshlanmalari
Baholash	Mavzuga mos fikr bildirish, so‘zlardan foydalanish va suhbatda ishtirok etish mezonlari asosida
Refleksiya	O‘quvchi nimalarni o‘rganganini va yana nimalarni mashq qilishi kerakligini aytadi yoki yozadi

Ushbu mezonlar talabaning faqat yakuniy hujjatini emas, balki loyihani asoslash va takomillashtirish jarayonini ham baholash imkonini beradi.

Muhokama

Taklif etilgan metodikada diagnostika, loyihalash, amaliy sinov va refleksiya yagona ketma-ketlikda birlashtiriladi. Bunday yondashuv bo‘lajak o‘qituvchiga darsni oldindan rejalashtirish bilan birga, o‘quvchilarning amaldagi ehtiyojlariga qarab pedagogik qaror qabul qilishni o‘rganishga yordam berishi mumkin.

Metodikaning muhim jihatlaridan biri differensial topshiriqlarni umumiy o‘quv maqsadi bilan bog‘lashdir. Topshiriqlarni turlicha tuzishning o‘zi shaxsga yo‘naltirilganlikni to‘liq ta’minlamaydi. Ular o‘quvchilarning aniqlangan ehtiyojlariga mos bo‘lishi, har bir o‘quvchiga faol ishtirok etish va rivojlanish imkonini berishi zarur.

Mikrodars esa talabaning nazariy loyihasini amaliy vaziyatda ko‘rib chiqishga sharoit yaratadi. Talaba dars loyihasida ko‘zda tutilgan ko‘rsatmalar, topshiriqlar va baholash vositalari amalda qay darajada tushunarli ekanini kuzatadi. Biroq mikrodars natijasi haqiqiy maktab sinfidagi barcha vaziyatlarni to‘liq aks ettirmasligi mumkin. Shu sababli keyingi bosqichda loyihalarni pedagogik amaliyot sharoitida sinab ko‘rish va takomillashtirish maqsadga muvofiq.

Metodikani amaliyotga joriy etishda vaqt taqsimoti, talabalar soni, o‘quvchilar haqidagi diagnostik ma’lumotlarning mavjudligi va o‘qituvchining differensial topshiriqlar tuzish tajribasi e’tiborga olinishi lozim. Ayniqsa, baholash mezonlari haddan tashqari murakkab bo‘lib ketmasligi,

ular dars maqsadiga xizmat qilishi muhimdir.

Taklif etilgan modelning samaradorligini aniqlash uchun kelgusida pedagogik tajriba-sinov tashkil etilib, talabalarning dastlabki va yakuniy dars loyihalari yagona mezonlar asosida qiyoslanishi mumkin. Bunda loyihalash ko‘nikmalaridagi o‘zgarishlarni aniqlash uchun dars loyihasi tahlili, mikrodars kuzatuvi va refleksiv yozuvlardan foydalanish maqsadga muvofiq.

Xulosa

Tadqiqot natijasida quyidagi xulosalarga kelindi:

1. Bo‘lajak ingliz tili o‘qituvchilarini shaxsga yo‘naltirilgan o‘quv jarayonini loyihalashga o‘rgatish o‘quvchilarning ehtiyojlari, til tayyorgarligi, qiziqishlari va o‘rganish sur’atidagi farqlarni hisobga olishga asoslanadi.

2. Loyihalashga tayyorgarlik diagnostika o‘tkazish, maqsadni belgilash, o‘quv mazmunini tanlash, differensial topshiriqlar ishlab chiqish, baholash va refleksiv tuzatish ko‘nikmalarining o‘zaro birligida namoyon bo‘ladi.

3. Taklif etilgan maqsadli-metodologik, mazmuniy, jarayonli-texnologik va diagnostik-natijaviy komponentlar metodikani yaxlit tizim sifatida tashkil etish imkonini beradi.

4. Tayyorlov-diagnostik, amaliy-loyihalash va refleksiv-takomillashtirish bosqichlari talabalarning nazariy bilimlarini dars loyihasi va mikrodars orqali amaliy faoliyat bilan bog‘lashga yo‘naltiriladi.

5. Dars loyihasini mezonlar asosida baholash hamda fikr-mulohazalarga ko‘ra qayta ishlash bo‘lajak o‘qituvchining o‘z pedagogik qarorlarini tahlil qilishiga xizmat qiladi.

Taklif etilgan metodikaning amaliy samaradorligini aniqlash uchun uni pedagogik tajriba-sinovdan o‘tkazish va olingan natijalarni qiyosiy tahlil qilish zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Brown H. D. Teaching by Principles: An Interactive Approach to Language Pedagogy. 3rd ed. — White Plains, NY: Pearson Education, 2007.

2. Nunan D. The Learner-Centred Curriculum: A Study in Second Language Teaching. — Cambridge: Cambridge University Press, 1988.

3. Richards J. C., Rodgers T. S. Approaches and Methods in Language Teaching. 3rd ed. — Cambridge: Cambridge University Press, 2014.

4. Tomlinson C. A. How to Differentiate Instruction in Mixed-Ability Classrooms. 2nd ed. — Alexandria, VA: ASCD, 2001.

5. Vygotsky L. S. Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes. — Cambridge, MA: Harvard University Press, 1978.

6. Black P., Wiliam D. Assessment and Classroom Learning // Assessment in Education: Principles, Policy & Practice. — 1998. — Vol. 5, No. 1. — P. 7–74.

7. Littlewood W. Communicative Language Teaching: An Introduction. — Cambridge: Cambridge University Press, 1981.

8. Wiggins G., McTighe J. Understanding by Design. Expanded 2nd ed. — Alexandria, VA: ASCD, 2005.

Izoh: maqola nazariy-metodik shaklda tayyorlandi; unda tajriba-sinov o‘tkazilgani yoki muayyan samaradorlikka erishilgani haqida tasdiqlanmagan ma’lumotlar kiritilmadi. Nashrga topshirishdan oldin adabiyotlarning bibliografik ma’lumotlarini jurnal talablari asosida tekshirish va rasmiylashtirish lozim.